

MEDIARECHT

AAK20096248

A.W. Hins

Regelgeving en beleid

Het zal niemand zijn ontgaan dat een aantal nieuwe omroepverenigingen probeert toegang te krijgen tot het publieke bestel. Voorbeelden zijn Wakker Nederland, PowNed, Nederland C en Piep. Zij streven naar een 'voorlopige erkenning' door de minister van OCW voor het tijdvak 2010-2015. Eén van de voorwaarden die de Mediawet stelt is dat zij tenminste 50.000 leden moeten hebben. Op grond van artikel 2.27 Mediawet is 1 april 2009 als peildatum aangewezen. Dat heeft de minister van OCW besloten op 13 februari 2009 (*Stcrt.* 2009, 42). Het Commissariaat voor de Media, dat met de telling is belast, zal het resultaat eind juni 2009 bekendmaken. De telling heeft ook betrekking op bestaande omroepverenigingen die hun gesubsidieerde verblijf in het publieke bestel willen voortzetten. Voor het verwerven van een definitieve erkenning hebben zij minimaal 150.000 leden nodig. Uiterlijk 31 december 2009 zal de minister van OCW beslissen wie mag meedoen en wie niet. Het aantal leden is een belangrijke, maar niet de enige drempel. Zo eist artikel 2.26 van de Mediawet dat nieuwe omroepen in kwalitatief opzicht een toegevoegde waarde moeten hebben. Zie de rubriek Nieuws op www.cvdn.nl.

Tegen de tijd dat de minister van OCW de knopen doorhakt, zal de Mediawet waarschijnlijk weer gewijzigd zijn. Zoals besproken in de vorige Katern, heeft de regering op 8 december 2008 een wetsvoorstel ingediend, dat wordt aangeduid als de Erkenningwet (*Katern* 110, p. 6197). Op 26 maart 2009 heeft de Tweede Kamer dit voorstel aangenomen. Als de Erkenningwet voor 1 augustus 2009 in werking treedt, zullen nieuwkomers in het publieke bestel moeten voldoen aan een extra eis. Zij moeten dan aantonen dat zij een bepaalde stroming bedienen. Wordt de datum van 1 augustus niet gehaald, dan geldt die stromingseis niet, zo volgt uit artikel V van het wetsvoorstel. Een tweede wijziging is dat het onderscheid tussen A- en B-omroepen (meer, respectievelijk minder dan 300.000 leden) wordt afgeschaft. Daarvoor in de plaats komt een glijdende schaal, die meer evenredigheid beoogt tussen het aantal leden en de hoeveelheid zendtijd en subsidie. Tenslotte wordt de huidige NOS gesplitst in een stichting die de publieke omroep coördineert en een stichting die eigen programma's verzorgt. De eerste stichting krijgt de naam Stichting Nederlandse Publieke Omroep, de tweede blijft Nederlandse Omroep Stichting heten. Het woord is nu aan de Eerste Kamer (*Kamerstukken I*, 2008/09, 31804, A).

Intussen is op 27 februari 2009 een tweede wetsvoorstel ingediend tot wijziging van de Mediawet. Het wetsvoorstel heeft als doel de omzetting van de Europese Richtlijn Audiovisuele mediadiensten van 11 december 2007 (*Katern* 106,

p. 5560, AAK2008556). Volgens deze Mediarichtlijn zijn de lidstaten niet alleen verplicht bepaalde minimumregels in te voeren voor de klassieke ('lineaire') televisie, maar ook voor interactieve ('niet-lineaire') media. Televisie op aanvraag dus. Let op dat de begrippen 'programma' in de Mediawet en in de Europese richtlijn een verschillende betekenis hebben. Volgens de Mediawet worden programma's per definitie aangeboden via een omroepdienst, hetgeen interactieve media uitsluit. De Mediarichtlijn gebruikt het woord 'programma' voor zowel lineaire als niet-lineaire diensten. Principieel belangrijk is de uitleg die de regering geeft aan de Grondwet. Zij schrijft in de memorie van toelichting dat interactieve media beschouwd kunnen worden als 'televisie' in de zin van artikel 7, tweede lid, van de Grondwet. Zo ontstaat ruimte voor een vergunningstelsel met inhoudelijke voorschriften. In het verleden heeft de wetgever echter steeds het standpunt ingenomen dat interactieve media vallen onder artikel 7, derde lid, dat voorafgaand verlof wegens de inhoud verbiedt. Merkwaardig genoeg heeft de Raad van State geen aandacht aan deze ommezwaai besteed (*Kamerstukken II*, 2008/09, 31876, nr. 3, p. 7).

Rechtspraak

Het EHRM deed op 31 maart 2009 uitspraak in een zaak tegen Nederland, waarin het ging om het recht van journalisten hun bronnen geheim te houden. Op grond van artikel 96a Sv hadden politieambtenaren de redactie van het tijdschrift *Autoweek* bevolen een CD-ROM af te staan waarop foto's stonden van een illegale autorace. Het bijzondere van deze zaak is dat de foto's alleen genomen hadden kunnen worden omdat de fotojournalist geheimhouding had toegezegd aan de deelnemers van de race. Om die reden meende *Autoweek* dat de inbeslagneming inbreuk maakte op artikel 10 EVRM. De Nederlandse rechter besliste echter in een beklagprocedure ex artikel 552a Sv dat de inbeslagneming rechtmatig was geweest. Met een krappe meerderheid van 4 tegen 3 oordeelt het EHRM eveneens dat geen schending van artikel 10 EVRM heeft plaats gevonden. Een belangrijk argument voor het Hof is dat justitie niet op zoek was naar de deelnemers aan de autorace, maar naar een auto die gebruikt was bij een gewelddadige overval. De minderheid van drie rechters schrijft in scherpe bewoordingen dat het volstrekt kunstmatig is een verschil te maken tussen het afdwingen van een mondelinge getuigenis en het opeisen van materiaal dat de identiteit van journalistieke bronnen kan onthullen (EHRM 31 maart 2009, *Sanoma vs Nederland*, www.echr.coe.int, appl. 38224/03).

In een zaak tegen het Verenigd Koninkrijk heeft het EHRM voor de eerste keer een arrest gewezen over digitale archieven van kranten. In het Verenigd Koninkrijk geldt een korte verjaringstermijn van één jaar voor smadelijke publicaties op het internet. Volgens de nationale rechter gaat die termijn echter iedere keer opnieuw van start wanneer iemand de publicatie elektronisch opvraagt. De klager in de Straatsburgse procedure, *The Times*, meent dat

een dergelijke uitleg ertoe leidt dat kranten controversiële artikelen zullen verwijderen uit hun archief, omdat zij tot in lengte van jaren aansprakelijk kunnen worden gesteld. Het EHRM oordeelt dat in casu geen sprake was van een schending van artikel 10 EVRM. In de gegeven omstandigheden was The Times namelijk niet werkelijk gedupeerd (EHRM 10 maart 2009, Times Newspapers Ltd. vs Verenigd Koninkrijk, *www.echr.coe.int*, appl. 3002/03 en 23676/03).

Op nationaal niveau trokken twee arresten over strafbare belediging van mensen wegens hun godsdienst de aandacht. Het Hof te Amsterdam beval op 21 januari 2009 dat het Kamerlid Geert Wilders alsnog vervolgd moet worden wegens strafbare groepsbelediging (art. 137c Sr) en het aanzetten tot discriminatie en haat (art. 137d Sr). Enkele weken later oordeelde de strafkamer van de Hoge Raad over een poster waarop onder meer stond 'Stop het gezwel dat Islam heet'. Geen strafbare groepsbelediging, zo concludeerde de Hoge Raad (HR 10 maart 2009 en Hof Amsterdam 21 januari 2009, *Mediaforum* 2009-3, nr. 7 en 8, m.nt. A.J. Nieuwenhuis).

Literatuur

- T. Prakken, 'Wilders: verbieden of toestaan?', *NJB* 2009 (270), afl. 6, p. 363-366;
- T. Zwart, 'Wilders: ja toestaan!', *NJB* 2009 (271), afl. 6, p. 367-369;
- H. Sarolea, 'Wie haat zaait komt geen beroep op vrije meningsuiting toe', *NJB* 2009 (396), afl. 8, p. 503-504;
- A.J. Nieuwenhuis, 'Steun aan de pers: permanent in ontwikkeling?', *Mediaforum* 2009-3, p. 78-86;
- J. van den Woudenberg, 'Verbeteringen in de werkwijze en de procedure van de Raad voor de Journalistiek?', *Mediaforum* 2009-3, p. 87-93.